

Romano hangos

10.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 12 • ČÍSLO 8 • VYŠLO 12. ČERVNA 2010

zprávy

PRAHA – Na dokumentu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení bude pracovat tým, složený z pracovních skupin k jednotlivým tématům. Rozhodl o tom vládní zmocněnec pro lidská práva Michael Kocáb 4. června. Revidovaná strategie má být předložena vládě koncem roku. Zatím bylo rozhodnuto, že kritizovaná kapitola 5.7., týkající se vnitřních bariér romského prostředí, které měly údajně bránit úspěšné integraci Romů do společnosti, bude vypuštěna. O složení pracovních skupin a tématech, na nichž budou členové týmu pracovat, budeme neprodleně informovat, jakmile se to dozvíme.

OSTRAVA, VÍTKOV – Několik nových informací od soudu s vítkovickými žháři: znalci potvrdili, že žháři byli aktivní neonacisté. Vyšlo najevo, že obžalovaní jsou nezrálé osobnosti, jinak ale duševně zdraví s projevy nenávisti vůči menšinám, zvláště Romům. Prokázala se značná otrlost žhářů, protože i po útoku na rodinu ve Vítkově chodili na mítinky neonacistů.

PRAHA – Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) zveřejnil svůj poslední průzkum, podle něhož tři čtvrtiny obyvatel má nejhorší vztah k Romům ze všech národnostních menšin. Nejvíce mají Češi rádi sebe a pak Slováky, kteří jsou příjemní devíti lidem z desíti. Obstáli také Poláci, Řekové a Židé.

KURDĚJOV – Tato obec na Břeclavsku vykazuje zajímavý výsledek. Ve volbách do parlamentu dali místní šest procent hlasů pravicovým radikálům, víc než lidovcům, Zemanovcům a Věcem veřejným. Redakce Romům může jedině poradit, aby do Kurdějova raději nejezdili. (www.romea.cz, kh)

Khamoro: i když po dvanácté, přece překvapil

Foto: Muzeum romské kultury, Lenka Grossmannová

PRAHA – Už dvanáctý ročník romského světového festivalu Khamoro se uskutečnil v Praze. Organizátoři tohoto festivalu, občanské sdružení Slovo 21 a Studio Production Saga, ho naplánovali na jeden týden.

Akce vyvrcholila 27. května. Centrum Prahy zaplavila velká vřava, pořádná porce muziky a tance. Celé této parádě velel primátor hlavního města Prahy Pavel Bém. Vezl se v kočáru taženém párem koní i s romskou miss krásy. Za ním šel průvod pestrobarevně oblečených účinkujících

a byl zdoben muzikou, zpěvem a tancem. Na ulici zněly žánry romské muziky z celého světa. Pro nás neobvyklá romská dechovka nenechala na pokoji kolemjdoucí ani přihlížeující a mnohé z nich i roztancovala. Romští umělci procházeli Prahou ve velkém stylu, byla to paráda, byla to síla a neobvyklý zážitek. Byla to živá reklama festivalu Khamoro.

Ovšem od 23. do 29. května probíhaly každý večer hudební koncerty s pestrou romskou hudbou. Hudebníci z různých koutů světa představili na

Khamoru 2010 současnou romskou hudbu, jazz a tradiční romskou muziku. Na festivalu zazněla poprvé i světová romská opera, Invisible Gipsy od srbského skladatele Zorana Tairoviče. Současnou romskou hudbu na Khamoru prezentovala světově známá česká skupina Gipsy.cz. Jazz zastupovali špičkoví romští muzikanti Gipsy Swing Trio a Tchavalo Schmidt z Francie a 16 Gipsy Strings z Německa. Tradiční romskou hudbu představili Romano Stilo ze Slovenska, srbská Black Pokračování na str. 2 a 3

z obsahu

Je po volbách. A co dál?

Anketa Romano hangos: většina očekává, že přijdou horší časy

strana 4, 5

Učit se, učit se, učit se...

Je to především ve vašem vlastním zájmu, rádi Romům Andrej Giňa

strana 7

Vícežánrový multikulturní festival nám ukazuje cestu

PRAHA – Strhující podívaná na vystoupení romské kapely Mahala Rai Banda z Rumunska v sobotu 29. května v gala pořadu romského světového mezinárodního festivalu Khamoro byla vyvrcholením celého večera. Romští hudebníci, pocházející z rumunské vesnice Clejani, jakoby hráli o život.

Za nimi na pozadí promítané filmové plameny dokreslovaly atmosféru pohnutého života Romů. Tato kapela kombinuje tradiční romskou lidovou hudbu, moderní styly bukuréšťských ghett s orientálními a balkánskými rytmy. Podobně se to má se všemi kapelami a soubory, které se už po dvanácté setkávají na tomto festivalu. Vždy dokážou ukázat

dostatek vlastní tvůrčí invence, která čerpá z romských zdrojů, byť často přebírají i prvky prostředí, v němž žijí, často i s nezbytným sklonem ke komerci. To není výtka, taková je doba, jinak by jen stěží všechno prošlo s tak výrazným úspěchem a pozorností veřejnosti.

Khamoro v romštině znamená sluníčko. Organizátoři tohoto festivalu si věru nemohli vymyslet případnější název. Jakoby mu do vínku chtěli dát znamení úsměvu a nabídky toho nejlepšího, co Romové mohou poskytnout.

Za vším stojí sdružení Slovo 21 a Studio Production Saga. Každým rokem se objevují v Praze nové a nové soubory z celého světa, a už

jen okolnost, že se daří udržet poměrně vysokou laťku kvality těchto souborů, je samo o sobě zázrakem a pochvalou organizátorům. Ukazuje to však i na to, že romská kultura čerpá z bezendné studnice možností: každým rokem přichází Khamoro s něčím novým a nečekaným.

Tentokrát to byla světová premiéra romské opery Invisible Gipsy (Neviditelný Cikán). Je dílem srbského romského umělce Zorana Tairoviče. Aniž bychom mluvili o obsahu tohoto díla či jeho kvalitách, dokládá tato opera vzestup romských tvůrců i v oblastech naprosto nečekaných.

Ale týdenní pořad festivalu nespočívá jen ve vystoupení nejruznějších kapel. Je doprovázen i ak-

cemi, které umožňují nahlédnout vedle kultury i do romské historie a současnosti. Tentokrát to byla verisáž výstavy Genocida Romů za 2. světové války, uspořádaná Muzeem romské kultury v Brně ve Slovenském kulturním institutu.

Na americké ambasádě zase proběhl dvoudenní seminář Romská identita. Není bez zajímavosti, že právě tato identita je zpochybňována některými autory, kteří přispívají dokonce do vládních materiálů a kteří ji považují za největší překážku emancipace Romů. To ovšem může říci pouze člověk, který neviděl Khamoro nebo se nemohl účastnit tohoto semináře a naslouchat v něm jednající sebevědomé romské evropské elitě.

Bezkonkurenčně skvělé bylo i taneční vystoupení souboru Romano Atmo (Romská duše v olašské romštině), které bylo vlastně workshopem tradičního tance ukrajinských olašských Romů s nepřekonatelným Pet'ou Lurčenkem (Petio Lourtchenko), dnes žijícím a pracujícím ve Francii.

To všechno a ještě mnoho jiného. I něco podstatně důležitějšího. Romská kultura vstupuje do povědomí širší veřejnosti díky takovým akcím, jako je Khamoro, a s ní i jiný pohled na Romy. To je nesmírně důležité – to vzájemné poznání, které je současně i cestou k vzájemné toleranci, kterou tolik naše společnost potřebuje. **Karel Holomek**

zaznamenalí jsme

BRNO – Ústavní soud potvrdil výrok Nejvyššího správního soudu, který letos v únoru rozpustil Dělnickou stranu. „*Zlu je nutno čelit vždy, bez ohledu na to, v jaké podobě přichází!*“ napsali ústavní soudci v čele s Vojenem Güttlerem do odůvodnění verdiktu.

PRAHA – Lidový dům podal toto dementi k výrokům Jiřího Paroubka o jedné z možností neúspěchu ČSSD ve volbách. „*Při latentním rasismu, který je bohužel v české společnosti přítomný, mediálnímu obrazu strany nepomohlo, když se jako jediný mezi desítkami osobností k přiznání volby ČSSD odváží pouze romský aktivista.*“ Je to velmi zajímavý výrok, který o mnohém svědčí.

BRNO – Ve vazbě je hůře než ve vězení. To je prohlášení zástupkyně zemřelého Otakara Motejla Jitky Seidlové, které učinila v úterý 22. května. K tomuto zjištění dospěl Otakar Motejl po loňských neohlášených návštěvách věznic v Hradci Králové, Litoměřicích, Ostravě a v Praze-Ruzyni.

CHÁNOV, MOST – Město asi neudrží romskou firmu Josefa Tonky v Chanově, která měla roční smlouvu na úklid a odvoz odpadků. Během dvou let jich firma Tonkostav odklidila více než 130 tun. Město Most ji odměnilo roční smlouvou za dva miliony korun. Přestože se firma osvědčila, letos dostala smlouvu už jen na půl roku a musí do výběrového řízení.

BRNO – Projekt snižování segregace romských žáků v českém školství budou letos plnit Společenství Romů na Moravě a Muzeum romské kultury. Umožní jim to mezinárodní nadace se sídlem v Budapešti Roma Education Fund (Vzdělávací romský fond). O výsledcích i postupných krocích v tomto projektu budeme informovat.

(www.romea.cz, kh)

Soubor Amari kereka exceloval na Musilce

BRNO – Druhý hudební festival Amari kereka v kulturním domě na Musilce byl 27. května příjemným zážitkem.

Jeho pořadatelem byla škola na náměstí 28. října, která do programu přizvala další školy, nejen brněnské. Představila se taneční skupina Merci, ze školy Merhautova pak taneční skupina Sovnakune čhaja za doprovodu školní hudební skupiny. Velmi nápadité byly taneční kreace pražské grafické školy na ruské motivy Cikáni jdou do nebe nebo španělského flamenka. Pořad uzavřela kapela Bongáči základní školy na Křenové. Ta pak doprovázela i zpěv romské hymny Gelem, Gelem, kterou zpívaly společně všechny přítomné děti. Sál Musilky se zaplnil do posledního místa a reakce dětí na vystoupení tanečních a hudebních souborů byly živé a nadšené. Skvělé! Kolik nadšení a trpělivosti tu vyžaduje práce učitelů, si jen málokdo umí představit.

(kh)

Radost sobě i jiným

BRNO – Mladí klienti z IQ Roma servis vybavili park lavičkami. Stalo se tak v rámci projektu „Pro radost sobě“ – ale nepochybně i jiným. Návštěvníci v brněnském parku v Leitnerově ulici se tak mohou těšit z ručně malovaných laviček a houpadla pro děti. Mladí Romové vše vyrobili sami ve svém volném čase pod vedením pracovníků z občanského sdružení 8D.

Text a foto: Deník Rovnost, Atilla Racek, www.attilaracek.cz

Dokončení ze str. 1
Panthers, Orkestar Braka Kadrievi z Makedonie, čeští Surmajovci, slovinská skupina Šukar a rumunská Mahala Rai Banda. Specialitou festivalu Khamoro byla i taneční formace Romano Atmo z Francie. Některé z účinkujících popíšu.

16 Gipsy Strinks (Německo)

K romské muzice na Khamoru patří již tradičně i jazz. Tento rok ho předvedly dva soubory: 16 Gipsy Strinks z Německa a Gipsy Trio s legendárním swingovým jazzovým kytaristou Tchavalu Smithem z Francie. Německé jazzové trio zaujalo nejen svou muzikou, ale i národnostním obsazením. V triu hrají dva Romové, otec Joschi Graf (kytara), syn Gismo Graf (sólová kytara) a výborný kontrabasista Jan Jankeje, původem Slovák. Sólový kytarista Gismo hraje ve svých šestnácti už jako profesionál. Jeho brilantní a rychlá technika hry dodává triu na pozoruhodnosti a významnosti. Gismo svým dravým nasazením a improvizací svobodou a zároveň přísně harmonicky vedenou hrou vyprovokuje snadno nejen své spoluhráče, ale i sám sebe. Jeho hra se tak mění ve špičkové umění. Poslech celého tria pak představuje nezapomenutelný umělecký zážitek. K německým Sinti Romům patří kytara a swing už dlouhá léta. Jejich muzika se téměř podobá hudbě francouzských Romů.

Gipsy Swing Trio a Tchavalu Smith (Francie)

Toto moje tvrzení potvrdilo Gipsy Swing Trio, Joost Zoeteman (kytara), Martin Limberger (kytara), Sani van Mullem (kontrabas) a Tchavalu Smith (sólová kytara). Byla to na chlup stejná muzika. Při jejich vystoupení vládla u všech členů profesionální rutina, muzikantský klid, praxe, respekt, vnímání melodie, im-

provizace a vnímání jeden druhého. Tchavalu udal s kytarou sám rytmus (bossa, swing, medium, jazz wals a dokonce i valčík), a když se ostatní připojili doprovodnými akordy, ještě nebylo poznat, o jakou skladbu jde. Na pódiu i v publiku vládlo napětí. Když už byla přehra dostatečně vytavená, Tchavalu v nečekaný okamžik zahrál třeba první tóny světoznámé ruské klasické skladby, Oči černé. V publiku to na jedinou zahřmělo potleskem. Smith povzbuzen touto reakcí hrál dál udanou melodii, ale jinak, než jak byla napsaná. Píseň hrál svým vlastním pojetím a jazzovým způsobem. Využíval přitom napětí a akcent swingového rytmu a píseň vkusně a brilantně zdobil. Dával důraz na akcent, trylek, přiklep a v místech, kde mohl, už improvizoval. Muzikanti ho doprovázeli jednoduchou, ale přísně vázanou harmonií. Tchavalu Smith nechával sólovat i kontrabasistu a také druhého kytaristu. Jiným barevným hudebním zvukem a stylem hry vlastně docílil změny a napětí ve hře. Když už sóla byla navedená, začal improvizovat on sám. Své improvizace vedl technicky mistrovským způsobem. Dával přitom vyznět nápadům, technice a barvám v různých polohách své kytary. Svou akademickou hrou namaloval umělecky honosný obraz nazvaný Oči černé jinak. V tomto pojetí hráli Gipsy Swing Trio v čele s Tchavalu Smithem světoznámé evergreeny, ale i klasické a populární melodie.

Romano Stilo (Slovensko)

Tato romská kapela ze Slovenska se skládá ze samých kvalitních a vzdělaných hudebních osobností. Na Khamoru hrála v cimbálovém obsazení a s klavírem nejen tradiční romskou muziku, ale i světoznámé klasické a operetní melodie. Tyto skladby hrála většinou instrumen-

tálně ve svém podání, s romskou harmonií a s romskou profesionální virtuositou. Houslista vedl prim virtuózně a brilantně čistou hrou a zároveň byl i dirigentem celé kapely. Skladby tak dostaly jiný šmrnc, jinou náladu a ještě víc získaly na síle. Právě tímto stylem vyzvalo Romano Stilo ke spolupráci i houslového virtuose Pavla Šporcla.

Romano Stilo hrálo na festivalu převážně romskou tradiční muziku. Obsah repertoáru postavili na zpěvu a kapela tento žánr pojala svým vlastním stylem. Písně inovuje romskou moderní harmonií (mix harmonie slovenských a maďarských Romů) a zdobí je jazzovými i klasickými hudebními prvky. K aranžmá přistupují s romským citěním, vzděláním a zkušenostmi a přitom si zachovává svůj romský folklorní muzikantský drive. Tento moderní způsob aranžmá písním velice sluší, dává jim úplně jinou náladu a posouvá je až hranicím uměleckých dílek. Hudebníci Romano Stilo měli v repertoáru staré táhlé písně, ale i písně v rytmu čardáše a foxu. Tyto klasické rytmy přimíchali i s rytmy swingu. Dělalí to v místech, kde měl primáš nebo cimbalista sólo. Touto rytmickou změnou vyvolali v obecnstvu vřelý potlesk, obohacovali tak nejen písně, ale i svoje vystoupení.

Mahala Rai Banda (Rumunsko)

V Rumunsku hrají Romové folklorní muziku většinou s cimbálem, tedy s typickou cimbálovkou. Ale hrají také tzv. dechovku. Mahala Rai Banda skloubila nástrojové obsazení cimbálovky a dechovky dohromady a získala tak ojedinělou barvu zvuku. Zní jako kapela z Blízkého východu (Arábie, Turecko apod). Ale muzikou zůstala kapela věrná folkloru rumunských Romů. V kapele hrají mistři muzikanti, své nástroje dokonale ovlá-

dají. Prezентují se velkou technikou hry, variacemi a mistrovskými nápady. Repertoár má kapela postaven na zpěvu a její aranžmá, to je bohaté spektrum umu, barev zvuku, dravých a strhujících rytmů, virtuozity a hudebních nápadů. Aranžmá zahrnuje i orientální prvky muziky, které jsou umně promíchány s jazzovými. Barva zvuku a téma nabývá takto ještě víc na síle. Typické indické hudební prvky v podání třeba píšťalky a elektrofonických syntetických houslí jsou tak ještě víc umocněné. Stejně tak zajímavě zní unisono hra houslí a harmoniky, ale když hraje unisono téma třeba cimbál, trubka a tenor, tak to zní úplně jinak. Aranžér využívá v těchto případech barev zvuku a kombinuje je s nejnižšími a nejvyššími možnými dosažitelnými tóny jednotlivých nástrojů. Aby vyhrávky víc vyzněly, jsou většinou hrané v unisono stylu (jednohlasně). Seskupením barev tónů jednotlivých nástrojů tak vznikne silný jednohlasý tón, s nímž kapela pravidelně pracuje a obohacuje tak svou muziku. U Mahala Rai Banda je poznat, že hrají muziku, kterou aranžuje jeden člověk. Jsou v ní zakomponované žánry Romů z celého světa: swing, jazz, klasika, pop, folklor a jiné. Aranžér pracuje s nástrojovým obsazením kapely a využívá schopnosti muzikantů.

Black Panthers (Srbsko)

Tento hudební soubor ze Srbska dovezl na Khamoro hudbu balkánských Romů. Nic nového pod sluncem, dalo by se říct. Nástrojové obsazení, elektrofonické housle, dvě harmoniky, kytara, klávesy, bicí, také nic neobvyklého. Jeden, dva,

nebo až tři zpěváci v kapele, to je úplně normální jev. No, ale v případě Black Panthers jde o ojedinělý jev. Styl muziky této kapely vychází ze srbského folkloru a hudby balkánských Romů. Jenže není styl jako styl. Panteri pojali svoji muziku trochu jinak, než je na Balkáně zvykem. Jednak svým obsazením, barvou zvuku (znění kapely), ale hlavně stylem muziky. V dnešní době by se tomu dalo klidně říct „in stile“. No a co si pod tím představuji já?

Řeknu to velice jednoduše – spojení Balkánu s Evropou a s Amerikou. No prostě world music. Panteri chytře spojili balkánské vlivy, třeba se stylem jazz, rock, klasika, folk, funk, pop, rap a hip hop. Když hráli typické unisono pasáže (harmonika, kytara, housle), najednou se z jejich vystoupení stával jazzový koncert. Nebo unisono hra akordeonu se syntetickým zvukem kytary silně připomínala orient. Repertoár Černí panteri postavili z velké části na zpěvu. Zpěváci mají různé zbarvení hlasu, ale balkánská technika zpěvu zůstala stejná. Písně jsou hrané v různých balkánských, ale též orientálních rytmech. V této oblasti předvedli čhave i typické střídání sudých rytmů s lichými. Typicky romskou harmonii míchali s jazzovou, moderní, klasicou, ale i se surovou balkánskou. Místy používali i harmonii maďarských, slovenských a českých Romů. Vše spojili v jeden celek, opeřili to svým romským temperamentem a v oblasti world music se tak stali ojedinělou kapelou.

Khamoro má sílu

Romský hudební festival Khamoro

má už v ČR i ve světě velkou tradici. Každým rokem představuje široké veřejnosti různorodost romské kultury, soubory z domova i ze zahraničí. Je to přehlídka tanců, tradiční, jazzové i současné muziky, přehlídka tradic a romských špičkových umělců. Khamoro se ujal a žije.

Viděl jsem skoro všechny jeho ročníky a musím říct, že pořadatelé stále zvyšují úroveň. Na festivalu je prezentovaná kvalitní romská muzika. Každý rok se účinkující mění, i proto je Khamoro pokaždé jiné. K festivalu patří různé semináře, výstavy s tematikou o životě Romů a jejich postavení ve společnosti. Jde o pestrý program a zájemci mají z čeho vybírat. Z mého pohledu má tedy Khamoro solidní úroveň. Tím ale neříkám, že by nemohlo mít ještě lepší. Prostory, ve kterých se festival koná, jsou sice honosné, ale myslím, že Romům jsou trochu cizí. Stálo by za pokus přestěhovat Khamoro do přírody. V Praze je takových míst dost, jedním z nich je i areál Výstaviště. Tím by se návštěvnost podle mě zvýšila a vidět Khamoro by mohly i děti. Také si myslím, že Pražané by raději zamířili na výstaviště než do Kongresového paláce, do Roxy klubu nebo do Lucerny.

A co přináší Khamoro nám, Romům? Pro nás má nesmírný význam. Muzika sbližuje lidi i národy, Khamoro se už dvanáct let této idey drží a chrání nás. Prezентuje naši kulturu, představuje nás jako umělce a bortí tím bariéry, které jsou mezi námi a majoritní společností. Myslím si, že je to víc než dost.

Gejza Horváth

komentář

Co mohou přinést výsledky voleb Romům

KAREL HOLOMEK

Pro Romy jsou významné dvě věci.

Zaprvé: Ukazuje se, že když se lidé naštvou, mohou ve volbách do politiky vstoupit a docela významně změnit i zaběhané stereotypy politiků v příštím období, což se právě stalo.

Zadruhé: Ti z politiků, kteří slibovali změnu a objevují se na politické scéně jako novum, by mohli vyslyšet návrhy a přání Romů a přispět k řešení nejen jejich problémů. Na tohle téma by mohli slyšet, jestli své sliby mysleli vážně. V každém případě je možné se naplnění slibů důrazně dovolávat.

Nevýrazné vítězství sociální demokracie neznamená žádné neštěstí, protože tato strana pro Romy doopravdy nic významného v minulosti neudělala. Pravděpodobně zůstane v opozici a ta role jí bude setsakramentsky dobře slušet. Konečně nemusí usilovat o moc a pozice a může dělat to, co opozici přísluší: kontrolovat výkon moci vládou a donutit ji k plnění státotvorných úkolů.

Vládu vytváří ODS, protože bude moci snadněji dát dohromady koalici s TOP 09, případně i Věcmi veřejnými. ODS ani nyní nevynikne chutí něco pro Romy udělat. TOP 09 sice není nic jiného než ODS, ale aspoň se musí tvářit, že je jiná. A to je šance obracet se na ni a volat ji ku pomoci k naplňování programu Soužití, který je konečnou pořádkem vládním. Ještě více to platí o Věcech veřejných. Brzy se ukáže, co jsou tyto dvě strany zač.

V tomto smyslu by nemusela být úplně vyřazena ze hry Agentura pro sociální začleňování a pokračování práce v postu vládního zmocněnce pro lidská práva nebo snad dokonce i pokračování ministerstva pro lidská práva.

Možná, že se teď řídím zbožnými přáními, která nepostrádají teoretického základu k naplňování. Základu, daného ideálními představami o činnosti politiků a jejich službě lidu. Tvrdá realita však možná brzy ukáže, nakolik jsem se mýlil.

co na to naše právnička?

Jak se nařizuje a provádí exekuce?

Exekuci lze provést jen způsoby uvedenými v zákoně. Zajistit majetek k provedení exekuce lze v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce. Přes relativní samostatnost, se kterou exekutor při exekuci postupuje, je povinen vždy dodržovat její zákonný rámec. Vymáhat uloženou povinnost smí jen způsoby, které stanoví zákon, zde především exekuční řád a občanský soudní řád.

Při vymáhání peněžité povinnosti, kde přichází v úvahu zajištění majetku, který bude pro uspokojení pohledávky užít, je exekutor oprávněn zajistit pouze majetek bezpečně postačující k úhradě a není oprávněn vytvářet žádnou větší rezervu. Řádný výkon exekuce tak předpokládá i správně provedený výpočet částek připadajících na příslušenství vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce.

Příslušenstvím pohledávky se rozumí především úrok z vymáhané částky, eventuálně poplatky z prodlení. Exekutor bere v úvahu i úrok a poplatek z prodlení, který vznikne za dobu trvání exekuce. Náklady oprávněného jsou náklady za poskytnutou právní pomoc v případě, že je oprávněný v exekučním řízení zastoupen advokátem, jejich výše vyplývá z vyhlášky o náhradě nákladů řízení. Náklady exekuce pak tvoří odměna exekutora a náklady spojené s provedením exekuce, jejich výše je rovněž upravena vyhláškou, zde vyhláškou o odměně a náhradách exekutora.

Nepostačuje-li jeden ze způsobů provedení exekuce k uspokojení oprávněného, lze exekuci v jednom exekučním řízení provést více způsoby, popřípadě i všemi zákonem stanovenými způsoby. K provedení exekuce více způsoby nebo všemi zákonem stanovenými způsoby lze přistoupit současně nebo postupně. Nebrání-li to účelu exekuce, provede se exekuce ukládající zaplacení peněžité částky příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy a jiných příjmů nebo zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech.

Pokud výše uvedené způsoby provedení exekuce nepostačují k uhrazení vymáhané peněžité pohledávky, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, provede se exekuce ukládající zaplacení peněžité částky prodejem movitých věcí a nemovitostí nebo prodejem podniku.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: ludmila.kratka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

Diskuse – kniha návštěv
www.srn.m.cz/cz/guestbook.htm

Foto: Muzeum romské kultury, Lenka Grossmannová

Koalice ODS, TOP 09 a Věci veřejných už vyjednává o podobě nové vlády, zaznívají návrhy na její první reformní kroky. Nás zajímalo:

Co volby Romům přinesou? Jak jste případně hlasovali vy a s jakým cílem?

Lukrecius Kišš aka Chang

Zpěvák a hudebník (www.myspace.com/lukrecius, www.bandzone.cz/chang), Karviná.

Volit jsem nebyl, jelikož jsem časově vytížený.

Jan Mišurec

PR specialista sdružení Romodrom, Praha

K volbám nechodím, nikdy jsem nevolil a dokud se neobjeví na kandidátkách lidé z řad menšin, volit ani nebudu. Jelikož jsem nenašel ani romské kandidáty, kterým bych letos hlas dal, k volbám jsem nešel. Jako jedinou jsem našel jen slečnu Horváthovou, která se o pozici ucházela za Pardubicko. A co přinese nová vláda Romům? Nové sliby, které nebudou naplněny, stejně jako ty předešlé. Jinak kdybych už nakonec volil, volil bych zelené a nebo TOP 09, snad tedy příště.

Jan Horváth-Döme

Básník, publicista, Janov.

Mi del o Del savoreng lacho džives. Avrikidipen – volby přinesou našemu národu jen čoripen – bídu. Volil jsem – diňom hangos le Paroubkoske a lituji toho – rovav. Zklamal na celý čáře, že geľas andre bul! Tady naši ho volili, tedy jeho stranu, v domněni, že je to správný manuš, ale chyba lávky. Sihadžas – ukázal, že nemá charakter. Co nás čeká – so amen užarel? To ví jen Devloro – Bűh. Ačkoliv známe to přísloví: Sar tuke lačhareha o hadžos – vodro, avka soveha. Jak si usteleš, tak si i lehneš. Bije buťi nane marikľi – Bez práce nejsou koláče platí zde dvojnásob. Tak tedy, milí bratři a sestry – phrala the pheňa: Nečekejme na spásu, ale dejme se do díla – v zájmu našich dětí a vnoučat. Amaro drom phundrao – naše cesta je otevřená! Šukar řilaj tumenge – krásné léto všem.

Erazim Kohák

Filozof, publicista, Praha.

V těchto volbách šlo jen o jedno: kdo zaplatí za plošné rozkrádání v devadesátých letech. Budou to ti „prvobohatí“ – anebo to bude těch dolních 80 %? Voliči rozhodli, jak rozhodli. A víte, co je fiskální nezodpovědnost? Plošná daň, když nemáme ani na tu nejpotřebnější! Jenže rušit plošnou daň, jak to chtěli socani, vítězná koalice nehodlá. Tak či opasek bude asi nová vláda utahovat? A jak myslíte, že dopadnou Romové? No, kdo nevolil, má ještě oči pro pláč. Ovšem ti, kdo volili, budou plakat taky. Ach ouvej.

Jarmila Hannah Čermáková

Básniřka, dramatička, Praha.

Nová vláda dá nezaměstnaným práci. Romy nevyjímaje. S touto perspektivou jsem znovu – jako už dvacet let – volila nejmladší představitele pravice. Prosíme o zprávu, kde v Praze seženeme výtisky Romano hangos.

Jiřina Šiklová

Socioložka, publicistka, Praha.

Parlament a vláda, která vznikne z voleb 2010, bude pravivější, proklamuje systematické šetření, které je řešením pro snížení dluhu tohoto státu. Bude se tedy šetřit, zpřísní se podmínky pro nové přiznávání sociálních dávek. Ocenila jsem, že lidryně za Stranu zelených na Pardubicku, Lucie Horváthová, se dostala do několika veřejných debat a vždy v nich výborně obstála. Bohužel, zelení se nedostali za 5% hranici, a tak ani tato žena nebude členkou parlamentu. Je to škoda.

Eva Dobšíková

Bývalá učitelka, aktivní v Židovské obci Brno.

Nová vláda bude pravicová, koaliční. Vzhledem k představitelům pravicových stran, kteří ji tvoří – přičemž si nejsem docela jistá, co a jak si představuje strana Věci veřejné – předpokládám, že bude méně korupční, méně neuváženě jednat a zkrátka bude slušnější. Ale... Skutečného řešení romského handicapu se Romové těžko dočkají, protože musí jít o důsledné systémové řešení. To musí z dlouhodobého hlediska vést k tomu, aby Romové chtěli a byli schopni řídit sami vlastní věci. Vlastní snaha po dosažení vzdělání, zejména mládeže, by byla potřebná pro každého Roma. Aby věděl, že vede k získání lépe honorované práce. Ale v první řadě by každý Rom musel mít možnost práci získat. Nekvalifikovaný třebas nekvalifikovanou, ale rodiny, které žijí na podporách a nepracovních příjmech, děti, které takto vyrůstají a neví, že práce je součástí lidského života a základem existence v lidské společnosti, to je tragédie. Tu těžko vyřeší spoléhání na individuální snahu jedinců i organizací. To by musela řešit opravdu zainteresovaná vláda. Tahle to sotva bude.

Štefan Tišer

Předseda Společenství Romů a národnostních menšin Plzeňského kraje.

Pokud bude sestavena vláda středopravicová, pro Romy to nebude znamenat nic dobrého. Budou těžce získávat zaměstnání i další sociální výhody. Pohybují se v neziskovém sektoru již mnoho let a nezaznamenal jsem téměř žádné zlepšení situace Romů v sociálně vyloučených komunitách. Jsem trochu skeptický vůči nové vládě a přál bych si pozitivní změnu. Na druhou část otázky neodpovím, protože volby jsou tajné.

Je po volbách. A co dál?

I těch 30 korun je někdy problém

Co nového přinese nová vláda především Romům? Obávám se že nic, ale obavy, že by volby vyhrála např. ODS, ty byly veliké a úzkostné. Sám jsem volil ČSSD. Tato volba byla pro mne jasná. Pracuji v organizaci, která se především zabývá sociální činností a kolem sebe neustá-

le vidím úpadek, nesnáze a někdy dá se říct až hrozné případy, které u lidí vyvolala finanční tíseň. Uvědomuju si, že i sebemenší zdražování, zvyšování poplatků za zdravotnictví v sociálně znevýhodněných rodinách přináší s sebou další nepříznivé vlivy, které mnohdy vedou i k ohrožení života, ztrátě funkčnosti rodiny, odebírání dětí do dětských domovů a také k drogové a alkoholové závislosti. Mám zkušenost, že i poplatek 30 korun nebo 90 korun za ošetření na pohotovostní službě činí zmiňované skupině lidí problémem, a tak namísto vyhledání odborného ošetření raději volí odklady s tím, že trpí nebo se zřetují toulením a jinými dostupnými látkami. Není to tak dlouho, kdy jsem byl svědkem takových odkladů, kdy nakonec paní, které bylo 35 let, zemřela. Myslím ale, že s klidnou duší, ne-

boť vždy, když měla platit poplatky za ošetření, tak raději zvolila variantu nakrmit děti, koupit jim chleba a ona jen doufala, že se její zdravotní stav samovolně zlepší. Mimochodem, zanechala tady pět nezletilých potomků. V terénu, kde se často pohybují, čím dál častěji kolem sebe vidím lidi, kterým chybí zuby, a je zřejmé, že se učí si pomoci, například při bolestech, alkoholem a vytrháváním zubů pofiderními způsoby. Tak jen doufám, že ČSSD, která by měla myslet na tuto zmiňovanou skupinu lidí, bude opravdu prosazovat takové zákony, které dají šanci i našim dalším generacím zapojit se do smysluplného života, bez omezení a strádání.

Emil Voráč

Předseda sdružení Kahmoro – Romské integrační centrum Chodov (www.khamoro-chodov.cz).

K utazení opasku už chybí dírky

Nová vláda přinese Romům totéž, co všem nízkopříjmovým vrstvám obyvatelstva: chudí budou chudší, bohatí bohatší. Voliči, kteří pod vlivem kampaně financované jistým uhlobaronem, zaštitěné knžetem a pilně podporované příslušníky nižší novošlechty hlasovali „proti zadlužování“, mohou v nejbližších měsících a letech sledovat, zda a na čí úkor se bude dluh, který rozhodně žádným životem společnosti na vysoké noze vyvolán nebyl, snižovat. Osobně se domnívám, že nikoliv. Opasky jsme utahovali po roce 1989, nyní je máme utahovat znovu. Problém je, že některým lidem už na nich chybí k utazení dírky.

Ve stávající situaci je nutné se soustředit na kontrolu efektivního

využívání peněz z fondů EU určených na romskou integraci. Bude to jedna z mála možností, jak situaci Romů efektivně měnit, protože vláda „rozpočtové odpovědnosti“ obrátí každou korunu na sociální výdaje desetkrát, než ji vydá. To sice není primárně špatně, kéž by se tak však chovala v případech státních zakázek, které v minulosti do státní pokladny udělaly tu díru, kterou mají občané ze svého zalepít.

Velmi pečlivě jsem zvažoval, koho volit. Prošel jsem si všechny volební programy, promítl si chování stran před volbami a uvážil nenávisťně motivované kampaně, jejichž smyslem bylo znectit ty, kteří usilují o společenskou solidaritu proti sobectví. Sociální demokracie není jis-

tě ideální, ale neměl jsem lepší volbu – volil jsem ji. **Milan Daniel**

Jednatel pardubického sdružení

Most pro lidská práva

(www.mostlp.org).

Nevolíte? Tak teď nenadávejte

Výsledky voleb jsou velmi překvapivé nejen pro romské spoluobčany, ale i pro většinu majoritní společnosti. I přes vítězství ČSSD byl prezidentem republiky pověřen sestavením vlády Petr Nečas, který vyjednával s TOP 09 a stranou Věci veřejné. Programy těchto stran nejsou sociální a lze předpokládat, že koalice skutečného úspěšného opatření a škrtů ve státním rozpočtu. Střední vrstva obyvatel, zejména však obyvatelé sociálně slabí, do které patří většina romské populace, velmi brzy zjistí, jak citelně se úspěšná opatření budou týkat nás všech.

Jedním z významných škrtů, které koalice učiní, bude zrušení funkce ministra pro lidská práva. Jsem přesvědčen o tom, že se nebude jednat o finanční úspory. Oblast lidských práv a zejména romská problematika, která je v gesci ministra

pro lidská práva, je odsunuta mimo okruh společenskopolitických zájmů nově vznikající koalice. Zrušení funkce ministra pro lidská práva bude mít pro romské spoluobčany skutečně fatální následky. Nikdo se problematikou Romů na vládní úrovni již zabývat nebude.

Nevím, kolik Romů se zúčastnilo voleb. Těm, kteří se voleb zúčastnili a volili ČSSD, chci touto cestou poděkovat. Těm, kteří se voleb nezúčastnili bych rád sdělil: až budete pobírat menší dávky státní sociální podpory a dávky sociální pomoci, až vám klesne životní úroveň, až nebudete moci koupit např. školní pomůcky svým dětem nebo zaplatit obědy ve školní jídelně a hlavně až zjistíte, že to nikoho nezajímá, nenadávejte na novou vládu. Zamyslete se sami nad sebou, zda jste se na tom i vy nepodíleli, když jste se voleb nezúčastnili. Věřím, že škrtů a nezáměrů o nás si všichni brzy uvědomíme a pokusíme se to napravit v nadcházejících komunálních volbách.

Stanislav Daniel

Poradce poslaneckého klubu

ČSSD, učitel na střední policejní

škole v Holešově.

Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?

Ozvěte se na pecinkapavel@seznam.cz

nebo rhantos@volny.cz

Přece jen jsme trochu vyhráli

Jak dopadly volby pro ČR a jak pro nás, pro Romy? Na to je velice jednoduchá odpověď. Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se začne z hory ozývat. Komu se nelení, ten druhému jámu kope, motykou střílí holuby a ti mu pečení padají rovnou do úst. My Romové jsme mohli ovlivnit výsledek voleb, jenže velká část z nás k volbám prostě nechodí. Mnozí žijeme v domněni, že pro to nemáme důvod. Jááá dikheeen, tak já půjdu volit chrapuni, oni se budou mít dobře, a já nemám ani na cigareklu. Takhle nějak se staví k volbám většina Romů. Je to už klasická satira s tragickým koncem. Když máme špinavá okna, tak než bychom si je umyli, raději je rozbijeme. Když je nám zima, tak svému bližnímu dáme i košili, a když nám teče do bot, tak my si pustíme ještě i plyn.

V kotli s volební kampaní to vřelo. Spasitel českého národa Sládek si chtěl zpívat v televizi operetu Cíkánský baron jsem já a mistr ohně Vandas mu přitakával a prosazoval rovné šance. Po světcí Čunkovi se slehla zem, abonentka plzeňských práv Řápková už si z cigošů nedělá kozy a Strana zelených (SZ), která

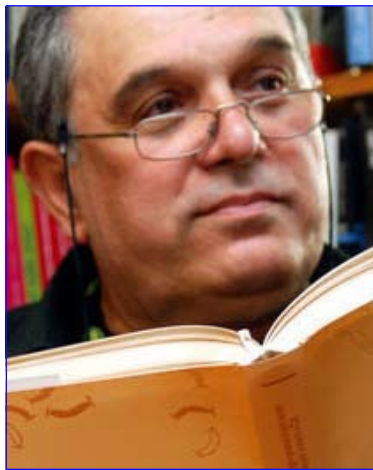
hájí menšiny, volbami neprošla. Možná by jí naše hlasy pomohly a dostala se do parlamentu. SZ měla na špičce kandidátky Romku Lucii Horváthovu. Romové nevolili ani ji. „*Ta kedy by to bul Barak Obama, ta by sme ho volili, ale gadže pšece volit nebudeme.*“ Bomba, letíme vzhůru do tmy. Můj děda, mimochodem vynikající kovář, by řekl: „*Čhaval, když si koupíte televizi, tak nebudete mít tolik dětí*“. Děda věděl, co chce a co musí proto udělat.

O křesla v parlamentě bojují i nemakačenkové, rasisti a paraziti a nám vytýkají, že nechceme pracovat a zneužíváme sociální systém. Prosazují rovné šance a nás přitom chtějí upálit. Romové to vědí, Romové žijí doma ve strachu. Naskytá se ale otázka, proč Romové svůj drahocenný hlas zahodí jen tak. Proč hledají domov v Kanadě, když ho mají tady? To je otázka, na kterou se jen stěží hledá odpověď. Ale myslím si, že k lepšímu se dá změnit mnohé. Co se týče nás Romů, se změnou bychom měli začít sami u sebe. Měli bychom chtít žít, měli bychom ctít právo a povinnost. Měli bychom, měli bychom, měli by-

chom. Ano, je to moc, ale měli bychom chtít od sebe, od svých dětí, od života víc a víc. My už nemůžeme prohrávat, už musíme jít ruku v ruce dopředu s Evropou a s ostatními národy. My se musíme podílet na politickém dění v ČR, my musíme chodit i k volbám.

Výsledky voleb totiž signalizují, že se mnohé už změnilo. Do Poslanecké sněmovny se nedostali republikáni, ani Dělnická strana, a to už o něčem vypovídá. Takže my Romové, i když mnozí nevolili, jsme vlastně ty volby částečně vyhráli.

Gejza Horváth

Jozef Holek

Koordinátor pro národnostní menšiny v Libereckém kraji. Převratné návrhy změn k rychlejšímu dosažení vyšší životní úrovně nemůžeme očekávat od budoucí koaliční vlády. Výsledek voleb je takový, jaký si tento národ zaslouží. Romské menšině se zřetelně signalizuje v posledním desetiletí, že je potřebné změnit přístup k životu a začít tvrdě pracovat na sobě. Stát se nepostaral o nikoho, kde nechce pracovat, vzdělávat se či starat se o své potomstvo. Výmluvy a různá odůvodnění nejsou na místě. Je nejvyšší čas si toto ujasnit. Nová vláda aspoň navenek by mohla více stabilizovat českou ekonomiku, protože odliv investorů je špatný signál pro budoucí generace.

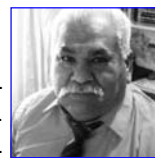
Volil jsem ODS s očekáváním, že je to menší zlo. Myslím si, že pokud nějaká strana může zvednout životní úroveň obyvatelstva v ČR, pak je to ODS. V programu mají bolestivé zásahy do života obyčejných lidí, ale v konečném důsledku je to lepší varianta pro budoucí generace.

Štefan Gorol

Člen Parlamentu Romů Libereckého kraje, Nový Bor.

Dle mého soudu nová pravicová vláda způsobí větší vytěsnění Romů na okraji společnosti, bude nám zamezen přístup ke zdrojům, které jsou dostupné ostatním členům společnosti. Mezi tyto zdroje řadíme především zaměstnání, bydlení, sociální ochranu, zdravotní péči a vzdělání. Já sám jsem volil Stranu práv občanů – Zemanovce. Tato strana má ve volebním programu odstranění chudoby a nalezení práce pro lidi.

Myslím si, že stát je povinen nabídnout lidem práci. Ten, kdo odmítne, by neměl dostat nic, žádné sociální dávky. My Romové jsme nevymysleli úřady práce ani sociální dávky, takzvané žebračky. My chceme práci, chceme důstojně žít. My a naši otcové a dědové jsme se podíleli na vybudování Československa. Romové nerozprodali fabriky a nevytunelovali banky. Ale bohužel Romové jsou lhostejní sami k sobě, nešli volit. Kdyby šli volit levicové strany jako Stranu práv občanů, sociální demokracii a KSČM, mohli mít práci, mohli lépe žít. Bohužel jsou pohodlní. A mohou si na závěr říct – to kvůli mému hlasu nevyhráli? (pp)

Romano Lil

www.rnl.sk

Rómsky nový list

noviny Rómov na Slovensku

O Bašaviben

Sar the soske pes vlastne ačhla o Bašaviben? O Bašaviben pes šaj ačhla ča kavka, třebas kerd'ipen le čiriklaňi čhib, abo tiž te dechinel andro pharo predmetos. O Bašaviben ehin predal varekaste sar drab. O Bašaviben šund'ol pre sako krokos. Perdal varesave manuša ehin sikhadžipen andro lengro dživipen, o manuša hine sikhade te šunel pro kana o Bašaviben tosarastar dži andro rat.

O Bašaviben hino bavišagos khatar savoro bavišagos, vašoda, hoj pes thovel jekhetane andro leperiben le šundehe, rajkano poselstvo le rastrenca khatar počty. Kerel les baro paňi andro zakony, so pes andre leste prithoven. O Bašaviben pes chudel savorestar, aľe andro ka-

miben dživel andro najšukareder oblapinešagos. Savore pes lestar kamen te dochudel kole, kasko lengro jilo prindžarel.

Bizo sako tumendar pes prindžard'a le Bašavibnoha, aľe tiž thoďan jekhetane. Andro Romano bašaviben ehin vareso buter, vareso romano, so pes nazaměninla, so nadžal te prešunel. Prindžard'om man le bašavibengere džanenca, so le bašavibnoha dživen the kamen les. Džal lendar avri vareso baro, sar chuden te bašavel, te giľavel, džal lendar avri o kham, le manušenge ehin pro vasta thodo. „Perdal sako-neste o Bašaviben vareso ehin. Perdal ma o Bašaviben ehin kada, hoj dživav, ehin andre mande, the šunav les kavka sar šund'ol o jilo. Koda,

ko o Bašaviben ñigda našund'a, nadžanel so oda ehin.“ Me korkori man prindžard'om le dženeha, so te bašavel džanel. Jekh leperiben perdal jekh hangos mange delas o apsa andro jakha, te mange leperav pro dženo, so mange andro bašavibengero dživipen but šegetind'as. Delas le dženege avri, hoj adaj hino, řisar pes namušinlas upre te vazdel, ehin oda Daros. Kajso daros nane savoren.

O Bašaviben ñigda namerla, ča terňola, te les peske o manuša buter rozdena maškar peste, peskre čhavorenge, pal e generaciji, kajča ačhola dži o meriben.

Romano bašaviben ñigda namerla, the mek pes dela avri buter.

Veronika Kačová

Hudba

Jak a proč vlastně vznikla hudba? Hudba mohla vzniknout náhodou, třeba napodobováním ptačího zpěvu nebo také vdechnutím do dutého předmětu. Hudba je pro mnohé lék, hudba zní na každém kroku. Pro mnohé lidi už je kulisou běžného ži-

vota, lidé jsou zvyklí přijímat hudbu také z rozhlasu, zapnutého od rána do večera. Ani na procházku městem nedokážou jít bez přehrávače. Hudba je hrou všech her, neboť spojuje myšlenky s rozkoší, vznešená poselství s rastry číselných poměrů. Tvoří ji záplava prolínajících se zákonů. Hudba se dotýká mnohého, ale s láskou žije v nejkrásnějším objetí. Nejsnáze se k ní proto blíží všichni ti, jejichž srdce zná plamen živý.

Určitě každý z vás měl tu čest se s hudbou nejen setkat, ale i spojit. V romské hudbě je navíc cosi svébytného romského, nezaměnitelného, co nelze přeslechnout. Setkala jsem se s mnoha úžasnými profesionálními muzikanty, kteří se hudbou živí a milují ji. Vyzařuje z nich něco velkého, když hrají, zpívají, vyzařu-

je z nich světlo, které je všem lidem na dosah. Pro každého má hudba svůj význam, smysl. Pro mě hudba znamená, že žiju, je ve mně a bije, tak jako bije mé srdce. Ten, kdo hudbu necítí, nikdy nepochopí, co to vlastně je. Já osobně jsem se setkala s člověkem muzikantem. Jediná myšlenka na pouhou notu mi dokáže vohnat slzy do očí, když si vzpomenu na člověka, který mě toho v hudebním životě hodně naučil. Dával lidem jasně najevo, že tu je, aniž by se o to jakkoliv snažil, a to je Dar! Nemá ho totiž mnoho lidí. Hudba zřejmě nikdy nezemře, jen omládne, když si ji lidé více uvědomí a taky více rozdají kolem sebe, svým dětem po generaci, zůstane navždy.

Romská hudba nikdy nezanikne a bude se dále rozvíjet.

Veronika Kačová

www.romea.cz

– Rómský informační portál

O Roma vakeren

je pořad Českého rozhlasu určený pro Romy. Jeho jednotlivé relace lze zpětně vyhledat v archivu textů na

www.romove.cz

co na to naši čtenáři?

Přála bych si, aby se pietní akty Letech u Písku konaly jednou i s vojenskými poctami, jako je tomu už v Terezíně. Asi jsem neskromná, ale na druhou stranu je to momentálně realističtější přání než odstranění vepřína. Sama jsem měla v Terezíně svou židovskou babičku, která nakonec zahynula stejně jako mnozí Romové v Osvětimi. Jako Židovka jsem ráda, že památka terezínských vězňů je připomínána důstojně i s vojenskými poctami, a moc bych to přála i Romům, našim bratrům (snad nejen) v neštěstí!

Jana Šustová, Praha

O Dekádě romské inkluze vím, ale nic se od jejího startu neudělalo, nezměnilo. Opět to byly jen plané sliby politiků a romských aktivistů, jsou to zbytečně utracené peníze.

Jan Mišurec, Praha

Z reakcí na www.romea.cz aj. na články Musí se řešit anticikanismus, ne obviňovat samotné Romy a Boj na více frontách současně (RH 7-2010):

K debatě jednu okrajovou poznámku, která mě napadla nad článkem. Se vztahem zrodu sionismu a antisemitismem je to složitější, než si snad myslí zmiňovaný Rudko Kawczynski (a také někteří povrchní propagátoři nebo historici sionismu). Sionismus totiž nebyl jenom obranou nebo reakcí na antisemitismus, ale především znamenal odpověď části židovské diaspory na obecné emancipační a nacionalistické směřování charakteristické pro Evropu 19. století. A taky představoval odpověď na určité vnitřní problémy tehdejší diaspory, které s antisemitismem a perzekucemi zase neměly tolik co dělat. To, alespoň podle mého názoru, přesvědčivě dokázal např. Šlomo Avinari. Každopádně jednoduché analogie mezi „vynalézáním“ moderního židovského národa v 19. století a dnešním konceptem romského národa jako evropského národa bez státu nebo území jsou (i z jiných důležitých důvodů) věcně nesprávné a především naprosto zavádějící pro praktické účely. Tím ovšem neříkám, že Romové jako národ „nejsou“ atd. Ale je to, podle mého laického mínění, o něčem jiném než o laciných analogiích.

Emil Szirmai, Praha

Skvělé, jednoduše a zpřímá. S Ondřejem Giňou plně souhlasím. Pan Pečinka píše do romských novin asi 1 či 2 roky a už z něho je odborník přes Romy. Asi to bude náš druhý táta. Pane Pečinka, prosím vás, abyste se radši naučil konečně správně používat odesílání elektronické pošty, abyste nám již neodesílal vaše názory, požadavky a noviny čtyřikrát či osmkrát najednou. Budu nesmírně rád. Zkoušel jsem vám to poslat e-mailem, ale vy ne-reagujete.

Ladislav Bílý, Otrokovice

Bohužel má Pečinka pravdu. My Romové nemůžeme jen brát a nic nenabízet. Spousta Romů od 15 let žije ostrčený nebo kriminální život. Romští rodiče tak milují své děti, že nehlídají jejich budoucnost, vše jim dopřávají zadarmo. Myslím, že by se mělo uvažovat o internátních školách od 2. stupně základní školy pro sociálně slabé rodiny. A financovat je z fondů Evropské unie. Romové, tady nejde o rasismus, ale o slabosti rodičů vůči vlastním dětem. Proč neuvažovat o zřízení takového internátního střediska? A proč rodiče tak děti milují, až na ně kašlou? Ale to už dál nejde. **Pepa**

Ach jo. Pořád se jenom dohadují, ale pro obyčejný Romy nic nového.

Jana, Prostějov

Víte, mám takový pocit, že tyto lidi ve skutečnosti Romové z ghett moc nezajímají.

Zdeněk Brom, Praha

Brněnský Drom oslavil svátek dětí

BRNO – Pracovnice sdružení Drom připravily k příležitosti Dne dětí bohatý program plný soutěží, spolu s uživateli secvičily taneční a pěvecká vystoupení. Oslavu zahájilo 31. května v klubu pro děti od 6–11 let vystoupení mladších chlapců ze skupiny Funky dance (moderní tanec). Na dvoře domu Bratislavská 41, kde Drom sídlí, pak vystoupila domovská taneční skupina Piroš Rouža (tradiční romský tanec). Nizkoprahové zařízení pro děti a mládež Drom nabízí na pozadí volnočasových aktivit sociální služby dětem a mládeži ohroženým sociálním vyloučením.

Marcela Bucháčková

Kana amenge dodžala, hoj mušinas te sikhľol

Kada, so tumenge kamav te phenel, talam naela pre kedva varesave Romenge. Paš peskeri buťi pes dochudav maškar but Roma. Dikhav, sar dživen, sar pes ľikeren. Mušinav te phenel, hoj man loš olestar nane.

Nadočirla avľom andre jekh foros. Odoj paš o bitovki terďonas o čhave, vaj deš džene. Varesavenge nasas buter sar deš berš, oklenge šaj ul'a dži dešupandž. Dičholas, hoj mek phiren andre sikhad'i. Na čak hoj odoj kernas bari vika, aľe savore pijenas o thuvale sar bare phure murša. Jekhes vaj dešeberšengeres has o thuvale pal o kana. Nadiňa man a geľom kija lende. O čhave čak pre mande dikhenas. Ešeb lendar phučľom, kaj adaj bešen o Roma. O nekphureder čhavo mange chudľa te vakerel, sar avres čak gadžikanas, kaj te džal. Paľis phučľom okle čhave, so les has o thuvale pal o kana, či leske o thuvale šmakinen a sar leske džal andre sikhad'i. O čhavoro pre ma dikhelas, sar te varekhatar peľomas. „Imar duvar prepel'a,“ maj pes dine anglal okle čhave. „A o daja the o dada olestar džanen, hoj avka adaj fifazinen? Ta lestar ela dochtoris a tumen avena ajse saste sar trast. Phučen le dajendar the le dadendar, či džanen, kaj o Janovos, mi ľikeren tumenge odoj than.“ O čhave pre ma dikhenas sar diline. „Ma bisteren a phučen tumarendar, či džanen, so hin pro Janovos.“

Vaj duje kurkenca man dochudľom andre jekh foros a geľom andre nango kher. Imar čak oda, sar odoj dičholas avri anglo kher – sphagerde motora andro šrotos, adaj len rozkidenas, kopi kašta a pherdo šmeci a patave pašal o kontejneris, pre phuv a andre leste. Andľom odoj o goja, the phuvale a pašvare. Maj pašal mande pes stradle pherdo čhave a pal lende avle avri o džuvľija. Andal jekh vudar avle avri ajci džene, hoj len nabirindľom aňi te pogenel. Savoro obdikhenas, aľe ňiko nič nacinlas. Imar kamľom te džal het. „Ta so Romale, nane tumen churde,“ pherasenca lendar phučľom. Ajsi phureder romňi pes diňa anglal: „Den amenge pro paťaben. Amen tumenge daha sa pale, mek tumen daha buter.“ „Ma rušen, aľe me pro paťaben nadavkerav. Ko džanel, kana pes adaj dochudava. Rokinaňatar adaj oda šel the biš kilometri.“ Sar dikhle, hoj pro paťaben nič nachudena, savore odgele, čak o čhavore ačhile. Zvedavones obdikhenas o motoris. Naľikerďa but a avľa kija ma jekh romňi, vaj saranda beršengeri. „Džanen, keci love hin kala romňa, so tumenca vekarlas? Oda pes tumenge aňi nazdel. Dešocho džene hine andre kada jekh kher.“ Me čak o jakha pre late diňom avri. „So vakeren, šunav mište, dešocho džene andre jekh kher?“ „Oda nič nane, akana kija lende pes pricirdle leskeri pheň le romeha the duje čhavenca. Ta akana hine andre jekh kher biš the duj džene.“ Me čak o jakha avri diňom. „Sar odoj soven, terďindos?“ „Paťan ma paťan, aľe avka oda hin.“ „Sar bare o khera?“ phučľom. „Nadžanav tumenge te phenel, aľe šaj en šov metri d'ind'ardo a pandž metri buchlo. Hin len ochto cikne čhave, pre dojekh chuden o pridavki, pre peste chuden, akana savore, so odoj hine, lenge poťinen. Leskeri daj chudel invalidka a mek chudel

pre peste, bo našťi phirel. Sar chudel o love, maj latar savoro len do koruna. Dikhen kala motora, oda sa rozkiden a hordinen andro šrotos. Oka kurko ľigende kada cikno motoris,“ a sikhad'a pre cikňi dodávka, pherdo charchum. Avle khere namarde bugel'ariha. „A so keren le lovenca?“ phučľom latar. „A me džanav, te ke ma phiren areske, cukroske, pal o thuvale aňi navakerav.“ „Oda mušinen te čhivkerel andro bedňi,“ odphendľom lake. „Lenge pes zdžal pro čhon lače penda ezera. Oda našťi avka rozčhiven. Bizo, sar chuden o love, ta o bedňi pro štacionos ľabon.“ Sar avres, paľis latar vigel'a, hoj la te dav barčak o goja pro paťaben, hoj mek adadžives nachale nič a o čhave lake roven bokhatar.

Andre oda avľa avri andal o kher, a me nakamavas te paťal peskere jakhenge, o čhavoro Rokicaňatar, o Milanis. „No kaj pes adaj iľan, ta tumen o goja mek naomukhľan?“ phučľa mandar. „Sar dikhes, ta na. Aľe kaj tu pes adaj iľal?“ „Arakhl'om peske adaj romňa, no a ačhil'om adaj.“ Maj man iľa andro kher, kerd'a kaveja a paš oda phučelas, sar dživel o dad e daj a calo leskeri famel'ija. Nabisterďa te phučel, sar peske lidžan mire čhave, e romňi, the leskere kamarata. Man aľe nadiňa a phučľom pre kodi romňi, so manca vakerlas, mindig avľa jov. „Nakamav ňikas te ovakerel, aľe jon hine nekčoreder savore Romendar. Lake-ro rom andre bertena a lakere čhaja peske stradle pera. Ehin len po duj cikne čhavore a roma lenge tiž zaphandle. No a la romňa mek ehin trin peskere cikne čhave. Ta andro kher hine čak džuvľija, aľe ňiko nakerel buťi.“ „Aľe sar dičhol, ta adaj ňiko nakerel buťi, sar o džuvľija ta o murša, či na?“ phučľom lestar. Jov čak kerd'a le šereha, hoj hin man čačipen. „Kamabena len ehin, kaj čak zadikhena. Avka pes ačhel, hoj he duj trin d'ivesa nataven nič. Chan čak jekhvar pro d'ives.“ „Kaleske naachaľuvav. Kaske kamen a vaš soske?“ phučľom lestar. „Lakere čhaja igen god'aver. E phureder čhaj iľa peske motoris pro leasing, purano kirno čripas. Spot'inda buter sar šel ezera a sar lake zaphandle le romes, ta našťik poťinlas. Ile lake o motoris a šel ezera gele, sar te len čhind'ahas andro paňi. Kajča oda mek nane savoro. Sar lake le romes zaphandle, iľa peske kečeň andal e banka biš the pandž ezera, dži adadžives naspoťinda aňi koruna a imar lake kerde exekucija. O sudos the o exekutora kamen biš the duj ezera a lake o kamaben baril'a pro ochtovardeš ezera. Ta la ehin kamaben šel ezera. Lakeri terneder pheň sikhľolas, has odoj vaj duj čhon a mukhľa, stradľa peske per. Andal e banka peske iľa karta, vikidľa biš the pandž ezera, aľe pale nadiňa aňi koruna. E phuri peske iľa biš ezera „Rychľý prachy“. Naspoťinda aňi koruna. Akana lenge kerde exekucija. Našťik lenge nič andal o kher ile, bo len nič nane, so pes del te bikenel, ta lenge sčhingeren tele o pridavki a o love so chuden pal e socialka. Kaj oda te na el čino, ta o čhaja prevakerde la da, hoj te del te kerel andro kher pevno linka. Vičinkernas andre Angľija a nadžanav kaj a tel jekh čhon previčinde dešušov ezera. Sar avres, napoťinde aňi koruna. Avľa lenge te poťinel biš the

duj ezera. Te pes avka lela, ta lenge pro dživipen naačhen maj ňisave love. La te dena vareso pro paťaben, ta oda avka, sar te čhind'anas andro paňi. Mek pal kodi socialka, so vareso kamenas te chudel, ta lenge maj sa scirden. Nane čudos, hoj kecivar nane so andre piri te thovel a e romňi phirel upre tele, ko la so dela. Varekana the trin d'ives nataven.“

Džavas khere a nadžalas mange andal o šero, sar kale Roma gondol'inen, sar chulajinen. Kadaj pes sar dičhol pal o chulajipen nadel te vakerel.

Vaj jekhe kurkeha geľom kija raťate ke amende pro foros a zagel'om ki e kheld'i. Adaj avri terďonas o čhave le čhajenca. Vakernas peske a asanas. Jekh čhaj avľa kija mande. „Bači, e daj phučel, kana tumen ena goja.“ „Phen lake, hoj pre aver kurko. Te kamena, ta tumenge le garuvava. Avena peske vaše?“ phučľom. E čhaj kerd'a le šereha, hoj hat. „A tumen so, čhavale, keren buťi?“ „Nikhaj amen nakamen,“ pheňda o nekphureder čhavo. „A soske nagel'an te sikhľol, te avenas visikhade a džanenas vareso, ta bizutnones sigeder buťi arakhenas, aľe te nadžanen nič, ta tumen andre buťi ňiko nalela. A sar tumen ela tumari famel'ija, romňi, čhave, ta sar len uždžidžarna?“ Savore pre ma čak dikhenas.

Avľom khere a nadžalas mange andro šero, sar amen gondol'inas. O romňija, so pal lende vakeravas, lena pre peste ezera kamabena a džanen mište, hoj šoha len našťi spoťinen. Aver napoťinen o khera a pašal peste dikhen, sar kajse manuša doperen. Čhiven len avri andal o khera a jekh lenge, či len hin cikne čhave vaj na. Nane lenge dilines te nacirdel pes kije famel'ija andre jekh kher, kaj hin imar dešocho džene.

But gadže nakeren tiž buťi a dživen čak pal e socialka, aľe le lovenca džanen te chulajinel. Naphenav, hoj dojekh gadže, aľe mek man nazgel'om aňi jekheha, hoj o love avka zorčhivkerel sar pojekh Roma.

Či kamav vaj na, avel mange pre god'i, sar dživahas pre Slovensko andro mariben. Dikhav nebožka mira da, sar pes pal amende starinlas, sar phirlas ko gadže te kerel a te o dad anelas pal o bašaviben varesavi koruna, sar la garuvlas, hoj amenge te cinel pro jevend kamaš'i či vareso aver uraviben. Akor pes nachudenas ňisave pridavki a „sociální dávky“. ňiko ňikhatar nachudelas nič, aňi o phure aňi o terne.

A akana? Le phuren ehin penzija, ko nakerel, feder te phenel, ko našťik te stradel buťi, chudel o love pal e socialka. Chuden pes pridavki pro čhave a sa so kija perel. Te džidžil'ahas kale manuša andre kola berša sar amen, ta savore muľahas bokhatar. Akana o love chuden a ľikeren lenge čak mindig lenca nadoaven khere. Varekana aňi na. Prosto džan andre kheld'i a odoj čhiven sa andro bedňi.

Me naachaľuvav oleske, soske nakamas nič te sikhľol. O nalačhipen – te pijel o thuvale, o drogi, o bedňi, oda sikhľuvav maj, aľe te visikhľol lacho remeslos, te študinel, nič kajso amenge nakampel. Soske amenge sa jekh? Kana amenge dodžala, hoj čak god'aver manušen, visikhaden, a oda imar navakerav pal o vištudimen manuša, ehin šanca mište te dživel? **Andrej Giňa**

Kdy už nám konečně dojde, že se musíme kvůli sobě samým učit?

To, co vám chci říct, se možná některým Romům nebude líbit. Během své práce se dostanu mezi hodně Romů, vidím, jak žijí, jak se chovají. A musím říct, že z toho radost nemám. Nedávno jsem přijel do jednoho města. Tam u bytovek postávaly děti, bylo jich asi deset. Některým snad ani těch deset, spíš kolem patnácti. Vypadaly, že chodí ještě do školy. Nejen že tam hrozně pokřikovaly, ale všechny kouřily jako staří chlapi. Jeden asi desetiletý kluk měl cigarety zastrkané za ušima. Nedalo mi to a šel jsem k nim. Nejdřív jsem se zeptal, kde tam bydlí Romové. Nejstarší chlapec mi začal vysvětlovat, kam mám jít, jak jinak než gádžovsky. Pak jsem se zeptal toho kluka, který měl cigarety za ušima, jestli mu kouření chutná a jestli mu to jde ve škole. Chlapec na mě koukal, jako bych spadl z višně. „Už dvakrát propadl,“ hned se ozvaly ostatní děti. „A vaši rodiče o tom vědí, že tady takhle hulíte? Zeptejte se vašich rodičů, jestli vědí, kde je Janov (plicní léčebna), ať vám tam zajistí místo.“ Děti na mě zíraly jak hloupé. „Nezapomňte se vašich zeptat, jestli ví, co je v Janově.“

Asi před dvěma týdny jsem se dostal do jednoho města a přijel k domu s holobytty. Už jen to, jak to vypadalo na dvoře – kusy aut do šrotu, tady je rozebírali, kupy dřeva, smetí a hadry na zemi kolem kontejneru i v něm. Přivezl jsem tam goja, taky brambory a žebra. Hned se kolem mě seběhla spousta dětí a po nich vyšly ven i ženské. Z jedněch dveří vyšlo tolik lidí, že jsem je ani nestačil spočítat. Všechno si prohlédli, ale nikdo nic nekoupil. Už jsem chtěl odjet. „Tak co, lidi, nemáte drobné,“ zeptal jsem se z legrace. Jedna starší žena si dodala odvahy: „Dejte nám na dluh, my vám všechno vrátíme, ještě vám dáme víc.“ „Nezlobte se, já na dluh nedávám. Kdoví, kdy se sem zase dostanu, z Rokycan je to sto dvacet kilometrů.“ Když pochopili, že na dluh nic nedostanou, všichni odešli, jen pár dětí zůstalo. Zvědavě obhlížely moje auto. Netvalo dlouho a přišla za mnou jedna žena, asi čtyřicetiletá. „Víte, kolik peněz má ta, co s vámi mluvila?“ začala. „O tom se vám ani nezdá. Osmnáct jich žije v jedné místnosti.“ Já na ni jen vyvalil oči: „Cože, slyším dobře, osmnáct lidí v jedné místnosti?“ „To ještě nic není, teď se k nim přistěhovala jeho sestra s mužem a dvěma dětma. Tak teď jich je dokonce dvaadvacet v jedné místnosti.“ Nestal jsem zirat: „A jak tam můžou spát, ve stoje?“ „Věřte nevěřte, ale tak to je.“ „A jak velké jsou tady byty?“ zeptal jsem se. „To vám přesně neumím říct, ale můžou mít šestkrát pět metrů. Mají osm malých dětí. Na všechny dostávají přídavky, na sebe dostávají a teď všichni, kteří tam bydlí, jim platí. Jeho matka má invalidní důchod, protože nemůže chodit. Když dostane peníze, hned jí vezmou všechno do koruny. Vidíte ty auta, to všechno rozebírají a vozí do šrotu. Minulý týden odvezli tamto auto plné mědi,“ ukázala na malou dodávku. „To víte, vrátili se s nabitou peněženkou.“ „A co s penězi dělají?“ ptal jsem se jí. „Vím já, když ke mně

chodí pro mouku, pro cukr, o cigaretech ani nemluví.“ „To musejí házet do automatů,“ odpověděl jsem jí. „Na měsíc se jim sejde dobrých padesát tisíc. To nemůžou jen tak rozházet. Je jasné, že když dostanou peníze, všechny automaty na nádraží se rozsvítí...“ Jak jinak, nakonec z ní vylezlo, abych jí dal aspoň goja na dluh, že ten den ještě nic nejedli a děti jí pláčou hlady. Vtom ale z domu vyšel, a nemohl jsem věřit svým očím, Milan – jeden mladík od nás z Rokycan.

„No kde se tu berete, ještě vás goja neomrzely?“ zeptal se mě. „Jak vidíš, tak ne. Ale kde ty ses tu vzal?“ „Našel jsem si tu ženu a už jsem zůstal tady.“ Hned mě pozval dál, udělal kávu a vypytl se, jak žijí jeho rodiče a celá rodina. Nezapomněl se zeptat, jak se daří mým dětem, ženě a jeho kamarádům. Nedalo mi to a zeptal jsem se na tu ženu, která se mnou mluvila, než přišel. „Nechci nikoho pomlouvat, ale ti jsou tady ze všech nejchudší. Její muž je ve vězení a její dcery obě brzo otěhotněly. Každá má dvě malé děti a jejich muži jsou taky zavření. A ona má ještě tři mladší děti. Takže jsou v bytě jenom samé ženské a nikdo u nich nepracuje.“ „Ale zdá se, že tady nepracují ani ženy, ani muži, není to tak?“ zeptal jsem se ho. Jen pokýval hlavou, že mám pravdu a pokračoval. „Dluhy mají na všechny strany. Někdy se stane, že třeba dva tři dny nemají z čeho vařit. Většinou se u nich jí jen jednou denně.“ „Tomu nerozumím, komu dluží a za co?“ zeptal jsem se. „No, ty její dcery jsou vážně chytřejší. Starší dcera si vzala auto na leasing, takový starý shnilý křáp. Splatila přes sto tisíc, ale když jí zavřeli muže, neměla z čeho platit. Auto jí zabavili a sto tisíc bylo fuč, jakoby je hodil do vody. Jenže to není všechno. Když jí zavřeli muže, vzala si z banky půjčku pětadvacet tisíc, do dneška nesplatila ani korunu, už na ni přišla exekuce. Soud a exekutoři po ní chtějí dvaadvacet a dluh jí narostl až na osmdesát tisíc. Takže dluží sto tisíc. Její mladší sestra šla do učení, ale asi za dva měsíce toho nechala a hned taky byla těhotná. Zařídila si v bance kartu, vybrala pětadvacet tisíc, ale zpátky nedala ani korunu. Stará si ještě vzala půjčku „Rychlé prachy“, samozřejmě nesplatila ani korunu. Teď jim udělali exekuci, ale nic jim z bytu nemohli zabavit, protože nemají nic, co by se dalo prodat, tak jim strhávají přídavky a peníze ze sociálky. Aby to nebylo málo, tak jí dcery přemluvily, aby si daly do bytu zavést pevnou linku. Vývolávaly si do Anglie a nevím, kam ještě a za jeden měsíc provolaly šestnáct

tisíc. Jak jinak, nezaplátily ani korunu, přišel jim účet na dvaadvacet tisíc. Když se to tak vezme, na živobytí jim nezbyvájí skoro žádné peníze. Tě kdybyste dal něco na dluh, to by bylo, jako byste to hodil do vody. I z té sociálky, odkud by měly něco dostávat, jim hned skoro všechno strhnou. Není divu, že kolikrát nemají co dát do hrnce a stará shání, kdo jí co dá. Někdy taky tři dny nevaří.“

Jel jsem domů a nešlo mi z hlavy, co si ti Romové myslí, jak hospodaří. V tomto případě se o nějakém hospodaření nedá mluvit.

Před týdnem jsem šel k večeru u nás do města a zašel jsem k jedné herně. Tam postávali kluci s holkami, bavili se, smáli se. Jedna přišla za mnou. „Strejdo, maminka se ptá, kdy dovezete goja.“ „Výřid“ jí, že příští týden. Jestli chcete, můžu vám schovat. Přijdete si pro ně?“ Holka kývla hlavou, že ano. „A co vy, děcka, máte práci?“ zeptal jsem se. „Nikde nás nechťejí,“ odpověděl nejstarší chlapec. „A proč jste se nešli učit? Kdybyste byli vyučení a něco uměli, jistě byste rychleji našli práci. Ale když nic neumíte, tak vás nikdo do práce nevezme. Až budete mít vlastní rodinu, ženu a děti, jak je užíváte?“ Všichni na mě jen beze slova koukali.

Přišel jsem domů a přemýšlel jsem, co si vlastně myslíme. Ženy, o kterých jsem psal, si nadělaly tisíce dluhů a věděly, že je nikdy v životě nemůžou splatit. Jini neplatí nájem a přitom kolem sebe vidí, jak takoví lidé dopadnou. Vyhodí je z bytu a každému je jedno, jestli mají malé děti nebo ne. A pak jim není hloupé přistěhovat se do jednoho bytu k rodině, kde už je osmáct lidí.

Hodně gádžů taky nepracuje a žije jen ze sociálních dávek, ale s penězi umí zacházet. Neříkám, že všichni gádžové, ale ještě jsem nepotkal ani jednoho, který by tak rozhazoval peníze jako někteří Romové.

Ať chci nebo ne, vzpomenu si vždycky na to, jak jsme žili za války na Slovensku. Vidím nebožku maminku, jak se o nás starala, jak chodila na práci ke gádžům, a když tatínek přinesl nějakou tu korunu za hraní, jak ji schovávala, aby nám koupila na zimu boty nebo nějaké oblečení. Tenkrát se nedostávaly žádné přídavky a sociální dávky. Nikdo odnikud nic nedostal, ani starší ani mladí.

A dnes? Staří dostávají důchod, kdo nepracuje, lépe snad říct, kdo nemůže sehnat práci, dostává peníze ze sociálky. Dostávají se přídavky na děti a všechno, co k tomu patří. Kdyby tito lidé žili tenkrát jako my, tak by všichni umřeli hlady. Teď peníze dostávají a vydrží jim, jen dokud s nimi nepřijdou domů. Někdy ani to ne. Jdou přímo do herny a tam všechno naházejí do automatů.

Nerozumím tomu, proč se nechceme učit. Špatnosti – kouření, drogy, automaty, to se naučíme hned, ale vyučit se nějaké dobré řemeslo, studovat, nic takového nepotřebujeme. Proč je nám všechno jedno? Kdy nám dojde, že jen vzdělání lidé, kteří jsou vyučení, a to už nemluví o vystudovaných, mají šanci na dobrý život?

Andrej Giňa

Minianketa Romano hangos:

Jaká hudba vám je nejbližší či vzdálená?

Gejza Horváth
Hudebník, Brno.

Muzika, to je živá síla, která s člověkem manipuluje, vychovává ho, formuje, prostě dělá z něho člověka. Funguje to ale v tom případě, když se člověk chová k muzice s respektem, citem, ohleduplností a nezesměšňuje ji. To potom funguje tak, že muzika udělá z člověka osobnost a člověk udělá muziku. Jaká muzika je mi blízká a jaká vzdálená? No, odpovím stručně a jednoduše. Muziky jsou jen dvě, dobrá a špatná. Špatná je mi velice vzdálená.

Daniel Klempár

Houslista, Slovensko.

Hudba je smyslový, ale také racionální prožitek, do kterého jsme byli vloženi. Každý styl hudby má v sobě něco krásného, a proto nemám vyhraněný styl. Více mě zajímá osobitá interpretace každé skladby.

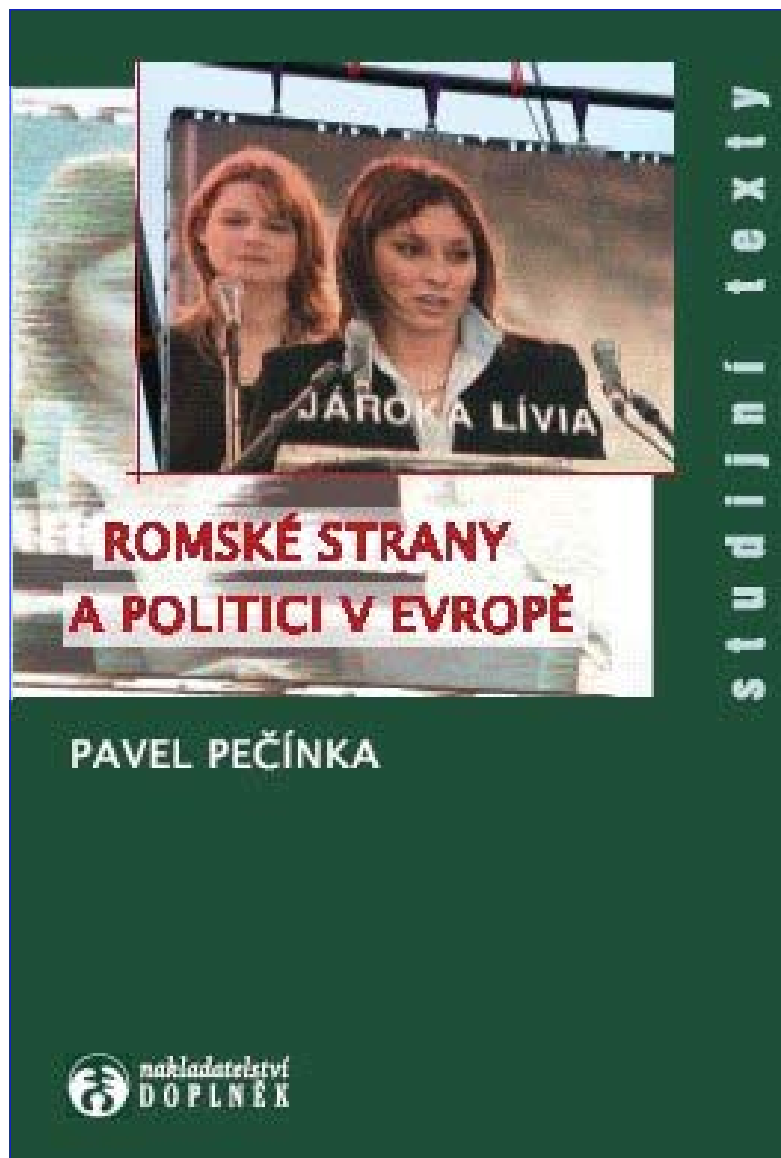

Gyulla Banga

Zakladatel sboru Parne Čilagi, Praha.

Pro mě hudba znamená vlastně skoro všechno, ale pokud to mám popsat zkráceně, tak je to báječný lék na odreagování. Není pro mě nic lepšího. Nejbližší mi je romská tradiční lidová hudba, hlavně staré cimbálovky, ale mám rád i některé moderní kytarové kapely. Naopak vůbec mi není blízká romská moderní „klávesová“ hudba. Všeobecně mám rád gypsy jazz/swing, mám rád rokenrol, light rock a občas i nějaký pop nebo hip hop. Moc blízký mi naopak není soul, rnb, punk či heavy metal.

Veronika Kačová

Vydávání Romano hangos

podporuje Ministerstvo kultury ČR

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782
e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz
MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na červenec–srpen 2010

NOVINKA: OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17⁰⁰)

4. 7. a 1. 8. neděle

Vstup do všech výstavních prostor ZDARMA.

Výstavy:

Plátna pro velké černé oči. Cikáni v díle Míly Doleželové. • Výstava potrvá do 15. 8. 2010

Muzeum poprvé představuje veřejnosti svoji rozsáhlou sbírku děl akademické malířky Míly Doleželové (1922–1993) reflektující romské téma. Výstava je doplněna i o výpůjčky dalších majitelů. Velkoformátová díla zobrazují neobvyklý, a přesto lidsky teplý až žhnoucí svět Romů. Autorka je přirovnávána k mexickým muralistům jako Diego Rivera či David Alfaro Siqueiros, mezi českými malíři však nemá její dílo obdoby.

23. 6. od 10⁰⁰ pro školy, od 15⁰⁰ pro veřejnost

Komentovaná prohlídka – **Inspirační zdroje Míly Doleželové.** Výstavou provede kurátorka výstavy, historička a ředitelka muzea PhDr. Jana Horváthová.

Stálá expozice

Příběh Romů (etapa 1939–2005).

Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

Akce pro veřejnost:

26. 7. od 14⁰⁰

GYPSY DANCE WORKSHOP

Taneční workshop v prostorách **Centra tance** pod vedením profesionální tanečnice Jany Růžickové. Jana Růžicková, původem ze skupiny historických českých Romů, žije v Ženevě, kde provozuje soukromou taneční školu. Vstupné 50 Kč. Nutná rezervace na media@rommuz.cz nebo telefonicky 545 571 798.

22. 8.

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

k uctění holocaustu Romů v místech bývalého protektorátního, tzv. cikánského tábora v **Hodoníně u Kunštátu**. Doprava autobusem zajištěna tam i zpět zdarma. Odjezd z Brna od budovy Muzea romské kultury v 9³⁰ hodin, **zahájení v areálu bývalého tábora v Hodoníně u Kunštátu v 11⁰⁰ hodin.**

Otevírací doba • po zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • so zavřeno • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

JEŠTĚ NEJSME TAK STAŘÍ poprvé

Zveme vás v sobotu 26.6. od 17:00 hod na taneční odpoledne do Obecního domu v Ludgeřovicích, hudba nejen v moderním rytmu pro všechny k tanci a poslechu. Budou se hrát krásné melodie 60., 70. léta pro každou generaci. Vhodným výběrem skladeb, šlágrů, které potěší a jsou nezapomenutelné. Přítomní hosté obdrží 2dl vína pro dobrou náladu a jeden los pro štěstí .

Kulturní program: orientální tanečnice - CIKNE CHAVE

Ukázky tance v nejvyšší věkové kategorii: taneční soubor BESEDA, a MORAVA

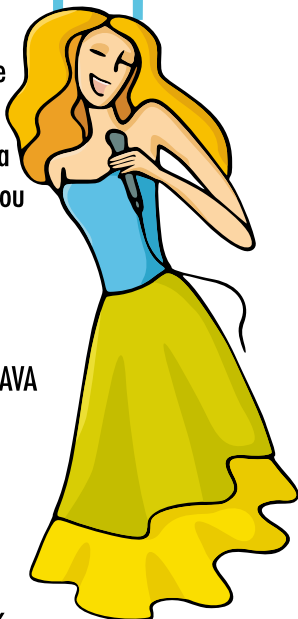
Tuto kulturní akci sponzoruje: obec Ludgeřovice, Fa Pšeja - dodavatel vína pro moravu a další sponzoři a účinkující

Přijďte se pobavit, podělit o dobrou náladu a vyhrát v tombole.

Občerstvení bude zajišťovat restaurace Myslivec.

Vstupné dobrovolné

Zve vás Jaroslav Robenek

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
ICO:	DIC:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2010 činí 240 Kč.

Intenzivní kurz pro romské absolventy vysokých škol

The Central European University s finanční podporou Roma Education Fund, Sigrid Rausing Trust nabízí devítiměsíční přípravný kurz pro absolventy ze střední a východní Evropy, který se uskuteční v Budapešti.

Kurz je určen pro Romy, kteří již dosáhly vysokoškolského vzdělání (min. bakalářské) a mají zájem o další vzdělávání se. V rámci kurzu bude hrazena doprava, školné, ubytovací náklady, životní náklady.

Kurz začíná v říjnu 2010, končí v červnu 2011.

Cíl

Cílem je příprava absolventů na mezinárodní postgraduální studium na středních, východních, severoamerických anebo západoevropských univerzitách, s důrazem na rozvoj anglického jazyka a dalších odborností.

Kurz

Účastník bude absolvovat:

- 1) odborný tutoring v oborech: právo, lidská práva, sociologie, gender studies, politická věda, mezinárodní vztahy
- 2) tutoring obecných společenských věd
- 3) akademické kurzy
- 4) akademické psaní v AJ
- 5) výuka angličtiny

Kdo se může hlásit?

Mladí Romové ze střední a východní Evropy (Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Makedonie, Maďarsko, Moldávie, Černá Hora, Polsko, Rumunsko, Rusko, Srbsko a Kosovo, Slovenská republika, Slovinsko, Turecko a Ukrajina), kteří mají: univerzitní titul v oboru (preferované budou sociální a humanitní vědy), zájem o postgraduální univerzitní vzdělávání, středně pokročilou úroveň v anglickém jazyce, chuť studovat v multikulturním prostředí.

Žádost

Žádost musí obsahovat:

- vyplněný formulář žádosti (v AJ)
- životopis zahrnující nejvyšší dosažené vzdělání, pracovní zkušenosti, zkušenosti s prací s Romy (v AJ)
- motivační dopis (v AJ)
- doporučující dopis od romské organizace (pokud je dopis v mateřském jazyce, přiložit překlad do AJ)
- doporučující dopis od univerzitního profesora nebo zaměstnavatele (pokud je dopis v mateřském jazyce, přeložit do AJ)
- kopie diplomů a dokumentů potvrzujících dosažené vzdělání, přeložené do angličtiny a oficiálně ověřené nebo potvrzené univerzitou

Poslední termín pro odeslání žádosti je 30. 6. 2010!

DŮLEŽITÉ INFORMACE:

- nekompletní nebo po termínu doručené žádosti nebudou přijímány
- nebudou přijímány žádosti od uchazečů, kteří nedosáhli vysokoškolského vzdělání do měsíce května
- program je na plný úvazek

Žádosti můžete rovnou posílat:

Address: CEU, SEP, RAP
Nador u. 9
H-1051 Budapest
Hungary
e-mail: romaac@ceu.hu
tel.: 0036 1 327 3190

Nebo můžete kontaktovat Open Society Fund Praha. V případě zájmu bude sjednaná informační schůzka, na které se dozvíte bližší informace:

tel.: 222 540 979

Filip Rameš, filip.rames@osf.cz

Renata Berkyová, renata.berkyova@osf.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

